Moniammatillisen kliinisen diabetesoppimisen pilotointia sosiaali- ja terveysalalla

10.9.2020

Moniammatillisen yhteistyön tarve on lisääntynyt sosiaali- ja terveysalalla viimeisen vuosikymmenen aikana. On ollut tarpeen kehittää asiakaslähtöisiä ja tiimipohjaisia toimintamalleja, joiden avulla voidaan vähentää sekä pyöröovi-ilmiötä että asiakkaan toistuvaa asioimista eri organisaatioissa ja toimipisteissä. Asiantuntijatyö on samanaikaisesti kehittynyt aiempaa yhteisöllisemmäksi ja asiakaslähtöisemmäksi.

Isoherrasen (2012) mukaan moniammatillisen yhteistyön kehittämisen haasteita voivat olla joustavien roolien luominen, vastuukysymysten määrittely, yhteisen tiedon luomisen käytännöt sekä kollegiaalisen tiimityön ja vuorovaikutustaitojen oppiminen. Lisäksi organisaatioiden rakenteet ja toimintamallit eivät aina mahdollista yhteisen tiedon luomista ja jakamista sekä ketterän toimintamallin kehittämistä. Gucciardin ym. (2016) tutkimuksessa tuli esiin, että moniammatillinen yhteistyö esimerkiksi diabeteksen hoidossa hyödyttää terveydenhuollon ammattilaisia, mutta myös potilaita ja asiakkaita. Moniammatillinen yhteistyö vaatii kuitenkin yhteistyön opettelua, toisen työn tuntemusta, avointa ja luottamuksellista keskustelua.

Äikäs ym. (2020) ovat tutkineet yliopisto-opiskelijoiden moniammatillista yhteistyötä verkossa. Opiskelijat toivat esiin moniammatillisuudesta asiakkaan osallisuuden huomioimisen, oman asiantuntijuuden arvostamisen, dialogisuuden sekä toisilta oppimisen. Kiinnostavaksi ja tärkeäksi opiskelijat kokivat tulevan ammatin kannalta sen, että omassa ryhmässä oli eri tieteenalan opiskelijoita, erityisen tärkeänä pidettiin muiden tieteenalojen opiskelijoilta oppimista. Diabetesosaamisen vahvistamiseen suunnitelluilla monipuolisilla koulutuksilla voidaan edistää terveydenhuollon ammattilaisten osaamista (Phuangngoenmak ym. 2019). Moniammatillista yhteistyötä voidaan edistää positiivisesti jo koulutuksen aikana järjestämällä opiskelijoille monialaisia oppimisen sekä tiimityön tilanteita, joissa opitaan toinen toisiltaan ja tutustutaan toistensa ammatteihin (Wang ym. 2016).

Moniammatillinen diabetespotilaan hoito hoitotyön ja lääketieteen opiskelijoiden yhteisenä kliinisenä pilottikokeiluna

Professori Jaatinen Tampereen yliopiston lääketieteen tiedekunnasta lähestyi Kaija Loppelaa, Mari Salminen-Tuomaalaa ja Marja-Kristiina Vaahteraa sähköpostitse syksyllä 2019. Hän ehdotti Tampereen yliopiston lääketieteen kandidaattiopiskelijoiden ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikön sairaanhoitajaopiskelijoiden yhteisen kliinisen opetuksen pilotointia. Vastaava pilotointi oli toteutettu vuotta aiemmin yhteistyössä Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun kesken. Yhteisen pilotoinnin

kohteeksi valikoitui moniammatillinen diabetespotilaan kliininen tutkiminen ja haastattelu.

Yhteistä pilottihankkeen suunnittelua varten koottiin asiantuntijatiimi, joka koostui sekä Tampereen yliopiston, Tampereen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan, Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan, Seinäjoen keskussairaalan ja Seinäjoen terveyskeskuksen edustajista. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta tiimiin kuuluvat Mari Salminen-Tuomaala, Kirsi Kivistö-Rahnasto ja Virpi Salo. Pilottihanketta on suunniteltu alkuvaiheessa kontaktikokouksina ja kevään 2020 mittaan Teams-palavereina.

Syksyn 2020 aikana toteutetaan sairaanhoitaja- ja lääketieteen opiskelijoiden pilotointikokeilu samanaikaisesti sekä Tampereen yliopistollisen sairaalan ja Tampereen kaupungin diabetesvastaanotoilla että Seinäjoen keskussairaalan diabetespoliklinikalla ja -vastaanotolla. Kokeiluun pääsee mukaan 34 akuuttihoitotyöhön suuntautuvaa sairaanhoitajaopiskelijaa sekä yksi aikuisen kliiniseen hoitotyöhön suuntautuva sairaanhoitajaopiskelija.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden valmentautuminen pilottiin virtuaalisimulaatioiden avulla

Seinäjoen ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijat valmentautuvat aitoihin, moniammatillisiin diabetespotilaan kliinisen tutkimisen ja haastattelun tilanteisiin etukäteen moodleen vietyjen materiaalien sekä virtuaalisimulaatioiden avulla. Virtuaalisimulaatioissa yksi opiskelija eläytyy annettuun diabetesasiakkaan rooliin ja toinen opiskelija ohjaavan sairaanhoitajan rooliin. Virtuaalisimulaatioon osallistuu Teamsin välityksellä kerralla 6-8 opiskelijaa. Kahden opiskelijan toimiessa ohjaustilannesimulaatiossa toiset tarkkailevat tilannetta annettujen tehtävien mukaisesti. Tilanteen jälkeen toteutetaan opettajien vetämänä virtuaalinen reflektio.

Diabetespoliklinikalla ja vastaanotolla sairaanhoitajaopiskelija ja lääketieteen kandidaattiopiskelija tutkivat kaksi tai kolme diabetespotilasta erikoislääkärin ja diabeteshoitajan ohjauksessa. He laativat yhdelle diabetespotilaalle hoitosuunnitelman, jonka osa opiskelijapareista esittää yhteisessä seminaarissa moniammatillisesti keskustellen. Seminaarit sisältävät myös asiantuntijaluentoja diabeteksesta. Lisäksi opiskelijat perehtyvät moodlessa muiden opiskelijaparien laatimiin hoitosuunnitelmiin sekä muihin osoitettuihin materiaaleihin. Moniammatillisen yhteistyön ja potilaan kliinisen tutkimisen ja haastattelutaitojen lisäksi he oppivat syvällisemmin paneutumaan erilaisiin diabetesta sairastavan potilaan hoitotilanteisiin ja sairauden aiheuttamiin haasteisiin.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, Vastuuyliopettaja, Kliininen hoitotyö
SeAMK Sosiaali- ja terveysala
Kirsi Kivistö-Rahnasto
TtM, Lehtori, Kliininen hoitotyö
SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Virpi Salo
TtM, KM, Opinto-ohjaaja, Lehtori, Kliininen hoitotyö
SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

Isoherranen, K. 2012. Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Akateeminen väitöskirja, Helsingin yliopisto, Sosiaalitieteiden laitos.

Gucciardi, E., Espin, S., Morganti, A. & Dorado, L. 2016. Exploring interprofessional collaboration during the integration of diabetes teams into primary care. BMC Family Practice, 17:12, 1–14.

Phuangngoenmak, S., Keawpan, W., Pichayapinyo, P. & Hangwong, U. 2019. Effectiveness of the Strengthening Diabetes Care Program: A Randomized Controlled Trial with Thai Nurse Practitioners. Pacific Rim International Journal of Nursing Research 23 (1), 18–31.

Äikäs, A., Mönkkönen, K., Issakainen, M., Kekoni, T., Karkkola, P. & Kasanen, K. 2020. Moniammatillinen opiskelu verkossa yliopisto-opiskelijoiden kokemana. Aikuiskasvatus 40(2), 112-126.

Wang, J., Hu X., Liu, J. & Li, L. 2016. Pharmacy students' attitudes towards physician–pharmacist collaboration: Intervention effect of integrating cooperative learning into an interprofessional team-based community service. Journal of Interprofessional Care 30 (5) ,591–598.